

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3678/2021
26.01.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Бјелетић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Зајечару, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1309/21 од 28.04.2021. године, у седници већа одржаној 26.01.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1309/21 од 28.04.2021. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1309/21 од 28.04.2021. године, преиначена је пресуда Основног суда у Мајданпеку П 255/20 од 17.12.2020. године и одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је власник по основу одржаја дела Кп бр. .. КО ..., у површини од 0.79,66 ха, потес ..., у мерама и границама ближе означеним у ставу првом изреке ове пресуде и одређено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, у току 1957. године сада пок. отац тужиоца је од сада пок. ББ купио земљиште на врху брега површине од око 80 ари, као део предметне парцеле Кп бр. .. КО ... у потесу Том приликом сачињен је купопродајни уговор и признаница о исплаћеној цени, које тужилац не поседује. На купљеном земљишту родитељи су подигли малу кућу од мешавине дрвета и блата и дрвену помоћну зграду за стоку, и породица се преселила на ово имање. На наведеној парцели тужилац је 1982. године саградио кућу и помоћне објекте, које је несметано користио

заједно са својим родитељима. Наведене непокретности несметано користи и сада са својом породицом, с тим што су стари објекти адаптирани са циљем туристичке понуде и представљају етно село, опремљено надстрешницама, летњиковцем, видиковцем и мноштвом уметничких фигура у простору израђених од дрвета и камена. Након смрти тужиочевог оца није вођен оставински поступак. Према извештају о кретању парцеле РГЗ Службе за катастар непокретности Доњи Милановац, наведена парцела уписана је првобитним премером у поседовни лист број .. КО ... као добро општине, према списку промена број .. на основу уговора о преносу права коришћења са СО Мајданпек (додељивани плацеви), Кп бр. .. подељена је на Кп бр. .. све до .., променом .. Кп бр. .. уписана је на ШИК „Јужни Кучај“, потом на основу решења Републичког секретаријата за финансије од 18.06.1990. године уписана је на Предузеће за заштиту и развој Национални парк "Ђердап" Доњи Милановац у површини од 13.23,21 ха, а сада је уписана у ЛН број .. КО ... као државна својина Републике Србије са правом коришћења ЈП Национални парк "Ђердап" Доњи Милановац у површини од 12.99,83 ха. Спорна парцела је пре него што је у току 1983. године уписана као државна својина, по извештају катастра, била уписана у ПЛ број .. КО ... на име ББ. Реч је о лицу са којим је претходник тужиоца уговорио и реализовао купопродају. На основу налаза и мишљења вештака геодетске струке утврђене су мере и границе које тужилац држи и користи на наведеној парцели у површини од 0.79,66 ха.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан, с обзиром да је тужилац у несметаној и савесној државини парцеле у периоду дужем од 20 година, те је исту стекао по основу одржаја, у смислу члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа.

Супротно, по оцени другостепеног суда, како је предметна парцела у својини тужене Републике Србије са правом коришћења ЈП Национални парк "Ђердап" Доњи Милановац и представља добро од општег интереса, односно природно добро у јавној својини тужене Републике Србије у смислу члана 10. Закона о јавној својини, то се на истој не може стећи својина одржајем у складу са чланом 17. став 1. Закона о јавној својини, због чега је тај суд преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права, услед чега нису размотрене битне чињенице и питања од утицаја на одлуку о захтеву у овој правној ствари.

Тужилац тужбом тражи да се утврди да је право својине на Кп бр. .. КО ... стекао путем одржаја, означавајући да је рок за одржај почео тећи од ступања његовог оца у посед наведене непокретности, као правног претходника, 1957. године када је и закључен уговор о купопродаји парцеле са ББ, који уговор тужилац не поседује.

Закон о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90 „Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 115/05), ступио је на снагу 1. септембра 1980. године. Када је почетак тока одржаја почео да тече пре ступања на снагу Закона о основама својинскоправних односа, у односу на тај период примењују се правна правила грађанског права (параграф 929. Српског грађанског законика из 1844. године), на основу Закона о неважности правних прописа донесених пре 6. априла 1941. године („Службени лист ФНРЈ“, број 86/46). Параграфом 929. Српског грађанског законика, било је прописано да за непокретна добра, као баштине,

куће, њиве, ливаде, воћњаке, винограде, или миљкове, изискује се 24 године за застарелост, ако је притежање, без тапије, ако ли је с тапијом, и у баштинске јавне књиге уведено, доста је 10 година. То би значило да временски период који је релевантан у погледу услова за стицање права својине путем одржаја је период од ступања у посед непокретности правног претходника тужиоца и протек времена непрекидне савесне државине, према правним правилима грађанског права.

Код утврђеног да је у моменту закључења уговора о купопродаји спорне парцеле 1957. године, у јавној књизи као власник било уписано физичко лице – продавац ББ, да су правни претходник тужиоца, а затим и тужилац лично, у несметаној савесној државини почев од 1957. године, нужно је било размотрити да ли је рок потребан за одржај истекао пре него што је на снагу ступио Закон о основама својинскоправних односа, односно пре него што је непокретност у приватној својини уписана као друштвена својина, касније државна својина, јер у том случају упис права својине тужене Републике Србије на Кп бр. .. КО ..., не би имао утицаја на утврђење о праву које се тужбом захтева.

Међутим, апелациони суд није имао у виду да се у оквиру временског периода који се у конкретном случају рачуна у рок за одржај, протеже и период када Закон о основама својинскоправних односа није био на снази, због чега је другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење. У поновном поступку другостепени суд ће уз одговарајућу оцену о чињеничним и правним питањима од утицаја на примену материјалног права, изнова донети одлуку о жалби изјављеној против првостепене пресуде.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, применом члана 165. став 3. ЗПП, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

У поновном поступку, другостепени суд ће поступити по изнетим примедбама овог суда, након чега ће поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца правилном применом материјалног права.

Из наведених разлога на основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Милановић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**